

ACC. N:R M. 14588: 1-6.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *A. O. Sundberg, Kärserum*
Härad: *Medelstads* Berättare: " " " "
Socken: *Ronneby* Berättarens yrke: *f.d. stenhuggeriförman*
Uppteckningsår: *1958* Född år *1875* i *Ronneby landsf.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Konkreta julseder. s. 1-6.

LUF 34.

Julfirandet förr och nu.

Tiden gamla tiden skulle då slaktas, bakas, bryggas, och ved huggas så då räckte till över hela julhäjjen, vickan före julvickan skulle både slakt & bak vara undan-
slökat likaså brygden, veden fick huggas, julavickan & gran skaffas fram, fast gran var mycket sällsynt utan på bondställen, hemma hade vi julträ som bestod av en lillkuren fot, i denna basen ligger fot hög spira på denna spira sattes en lite lerdare arm som placerades på spiran, en fot från nedre ändan, i denna arm var ett ett hål lagom stort i var ända, avsett till ljus, på spiran va i borrhåden många hål till tjugg om hänga pinnar som skulle klädd med kulört vilkespapper, på dessa pinnar skulle ett litet äpple placeras, då såväl ljusbarm som spira och pinnar var pryddigt klädda var då en ställig syn på bordet, allra hälsst som massar av gula pärlor, gortlar, gubbar & kringor, fliken i då gröna & alla möjliga figurer, skulle placeras kring julträet

Bondehemmen hade de alment julgran som stälades i
 ljus o glitter, stora och små konfäckt som var ställt ut
 kladda med glanspapper omkring, även var den flaggprydd och
 på grenarna slingade små röda äpplen, att granen såg fin
 och förnämlig ut kan inte förnekas, på bordet fanns julbröd
 som bestod av två st. siktbröd (fina bröd) ovanpå dessa en
 stor o en liten ost, ovanpå osten en ryfflare som bestod av
 av en så kallad julakaka, förmod som hade häst o kar, omkring
 denna var fullt med alla möjliga figurer av julakakor
 som liknade både människor o djur, då granen skulle tändas
 o plundras skulle alltid främmande ljudas till kalas,
 då skulle dansas kring julgranen stora såväl som
 små när då va undanstökat skulle barnen plundra granen
 o ljusen släckas, detta va i bondehemmen som detta
 förhållande. I fiskare o arbetare hemmen fick de röja
 sig med de lilla gula kät som då kallades i det skulle
 ljusen tändas almindligen medan de åt luffik o gröt
 merafton som bestod julafton var av de bästa mörskunde

skaffa fram såsom liktbrö smör, smult, ost, stekt o
 teckel fläsk, stekta kaketa korvar (sveckpölsor) parässylta
 o blodkorv. Minst halva grisstycket skulle kassas och
 stå fram så, att då va bekvämt kunna få sig en smak-
 bit när som helst. (O du härliga gamla tid) Sprit varas
 köpte vanligtvis ett halvstop (två tredjedels liter) till jul
 ett till midsommar detta endast för att kunna bjuda
 på för att kunna bjuda på då en särskild god vinnings
 sig. I forna tiden därmed menar ja på 1800 talet var då
 brukligt att bjuda sina vänner till sig på fisko gröt
 och lite var huset förmådde denna sed är numera
 bortlagd åtminstone vid julhögtiden, deremot är
 andra högtidliga tillfällen numera brukliga.
 vad utsmyckningen beträffar var att strö vit sand
 hackat granris eller snö på golvet såväl hemma
 som på landsällen även havrekarvar sattes upp
 i de gamla äppelträden, i de äldre tiderna före min
 lears in några bunter slagfröskad råghalm som beredd

ut på golvet i dagligstugan att pojkar o drängar även
 barnen skulle ligga i gulhatmen åtminstone första
 julnatten. Novint 10 Lucia fyrades inte på något särskilt
 sätt i våra bygder, Lucia firandet försiggick endast i folk-
 fäst eller andra sammanslutningar var anordnade.
 Några konstbesynligheter hade vi inte endast den skilnad
 vi fick baktas mat hela julhelgen, när särskild utsty-
 kel i hemmet var då linne, en julabock görd av halvm
 även en träfågel görd av utskurna vätformade som
 en riktig fågel som hängdes upp i taket som dansade
 vid minsta rörelse, dessa pysslar var då krämare som
 gick omkring o salohjöd några julklappar var de inte
 tal om, annat än en julakaka bestående av en
 häst eller någon annan figur, några julbontar kom
 inte på den tiden, vi fick nöja oss med våra julakakor,
 som vi hade en omkvä till till kyrkan kunde då
 inte bli tal om nå offring för oss. Det lärde i en bok
 som han kallade kristens böda, denna andakt fick

vi nöja oss med. Vad då beträffar julbontar har de
kommit i senare tid, då folk fick råd att köpa alla
möjliga saker därför ä ä bra med en tomte som
berar ut allt han har i säcken när tomten kom frågade
han, fins här några snälla barn här, ja några paketter allt
delat ut, dom som ä riktigt snälla får ett, så börjar han
läsa upp adresser till alla barnen fått var sett, innehållet
i paketen var väl valt allt efter barnens storlek, jullekar
va i stort sett desamma som de nu har, ringdanser gissa
nötter, fast mera allmänt i den gamla tiden. Som som
hade vid vägensalte byste upp rummen under tiden folk
gick förbi då de skulle till julottan, den seden var
mycket minnat i den gamla tiden. Att gå bort från
hemmet Juladan, hörde folk mycket strängt på senpart
annan kan håller, då i härskilde fall Annandags kväll
skulle ungdommar ut, dansa liksom Nyårsafton då
då va tillfälle att vaka ut då gamla året, sedan lärge
julasamkvämen då skulle de låta varandra smaka

Sij 34

6

Jula maten, då hållet påtsena o tuffiken, några regler
för de rärskilda häjdagarna fans inte åtminstone i min
hemort, lilla jul va en vecka före den riktiga julen
vad då beträffar de ävriga bemerkelse dagarna va då
som en vanlig häjdag, slappansupp lag dermed menar
ni, när bonddrängarna skulle rita slappanschoje stjärn-
gossar har ja hört talas om men aldrig ett några,
I mitt hem hade vi inga tjänare, va bonderna bestod
sina tjänare män var nog lite varierande de fick
i så fall va de näst behövde, drängar ett par skumpor
o en snurdos, pigan ett förkläde en schalet eller nåt
annat passande, att mycket av seden från mitt
hem har vi haft i mitt nuvarande fast mycket för-
bättrat